

Wijzigingen voor de Federale Bemiddelingscommissie meer diversiteit en deskundigheid

De groeiende rol van de (technisch) deskundigen bij het beslechten van geschillen binnen hun vakgebied, is geënt op het steeds maar toenemend belang van bemiddeling en alternatieve geschillenbeslechting in het algemeen. Toen er als deel van deze algemene evolutie in 2005 een hoofdstuk werd toegevoegd aan het Gerechtelijk Wetboek over bemiddeling, werd er ook een centraal orgaan gecreëerd om deze vorm van alternatieve geschillenbeslechting te coördineren en mee vorm te geven, namelijk de Federale bemiddelingscommissie. Aan de werking en samenstelling van dit orgaan werd al eens flink gesleuteld in 2018 en nu is er opnieuw een wetwijziging aangenomen op 8 mei 2024 die het een ander moet verbeteren. Hierbij speelt ook het groeiend belang van een diversiteit aan deskundige kennis een rol.

De Federale bemiddelingscommissie heeft enerzijds een coördinerende rol, waarbij zij instaat voor de opleiding, benoeming, permanente vorming, deontologie en tucht van erkende bemiddelaars. Anderzijds heeft de bemiddelingscommissie een beleidsuitvoerende rol door het promoten van bemiddeling, het onderzoeken van nieuwe methodes en praktijken en het bevorderen van de behoorlijke uitoefening van bemiddeling. De bemiddelingscommissie heeft 24 leden en bestaat uit een aantal organen met eigen samenstelling, werking en functies.

Specifiek voor de bouwsector, erkende de Federale bemiddelingscommissie eerder al de eigenheid van de sector en de nood aan bemiddelaars met de nodige (technische) kennis van zaken om dure en tijdrovende procedures te voorkomen. Zij richtte daarom in 2022 een Bijzondere Commissie Bouw op met als doel de Belgische bouwsector kennis te laten maken met bemiddeling. De Bijzondere Commissie Bouw bestaat uit een combinatie van technisch deskundigen en advocaten, allen erkend bemiddelaar.

Deze evolutie sluit aan bij de nationaal wettelijk verankerde rol van de gerechtsdeskundigen om te trachten partijen te verzoenen (zie artikel 977 Ger.W.). Ook internationaal spelen technisch deskundigen een belangrijke rol bij het voorkomen van verdere escalaties in een conflict, zoals bv. in de FIDIC overeenkomsten, met de rol van de Engineer of de aanduiding van technisch deskundigen als lid van een Dispute Avoidance/Adjudication Board (DAAB).

De wetgever wil met deze wetwijziging de samenstelling en werking van de Federale bemiddelingscommissie verder verbeteren door enkele pijnpunten aan te pakken. De wet stelt geen ingrijpende wijzigingen voor, maar richt zich eerder op specifieke elementen van de huidige wetgeving die verbeterd kunnen worden. Enkele voorbeelden:

- Het totaal aantal leden van de bemiddelingscommissie zal verhoogd worden van 24 leden naar 30 leden.
- De algemene vergadering en het bureau van de bemiddelingscommissie zullen de mogelijkheid krijgen om deskundigen te raadplegen die geen lid zijn. Het doel is dat deze organen voldoende ingelicht zijn over alle domeinen van bemiddeling om onderzoek te kunnen doen naar nieuwe methodes en praktijken. De wettelijk vastgelegde samenstelling laat namelijk onvoldoende diversiteit toe. In de voorbereidende werkzaamheden stelt de wetgever uitdrukkelijk dat de deskundigen “*een zeer uiteenlopend profiel*” hebben.

SCHOUPS

- Het bureau zal 18 leden tellen i.p.v. 16 leden, opnieuw m.o.o. het verruimen van de diversiteit.

Opmerkelijk: de voordracht van leden voor het bureau kan ook gebeuren door beroepsorganisaties die erkende bemiddelaars in hun midden hebben. De wetgever verwijst hiervoor bv. uitdrukkelijk naar de Orde van architecten, maar geeft als algemene vuistregel dat het gaat om organisaties “*voor dewelke conflictbeheersing van groot belang is en waarvan heel wat leden erkende bemiddelaars zijn*”.

Alle leden worden benoemd voor een (éénmaal hernieuwbare) periode van 3 jaar i.p.v. 4 jaar. Een derde mandaat is uitzonderlijk mogelijk indien er bij de oproep tot kandidaatstelling onvoldoende nieuwe kandidaten zich melden. Gelijkaardige wijzigingen worden doorgevoerd voor de vaste commissie voor de tuchtregeling en de klachtenbehandeling en de vaste commissies voor de erkenning van Belgische en buitenlandse bemiddelaars en voor de erkenning van opleidingen en de opvolging van de permanente vorming.

- Ook de werking van het bureau zal wat gewijzigd worden. Bovendien zullen de wetsbepalingen hierover overgeheveld worden naar een eigen, apart artikel in het Gerechtelijk Wetboek.

Ten slotte zal de wetswijziging ook sleutelen aan twee artikels in het Gerechtelijk Wetboek die over bemiddelingsprocedures zelf gaan.

- Voor het toepassingsgebied van bemiddeling wordt verduidelijkt dat een bemiddeling voor geschillen van niet-vermogensrechtelijke aard die wel vatbaar zijn voor een dading ook mogelijk is wanneer er publiekrechtelijke rechtspersonen betrokken zijn (artikel 1724 Ger.W.).
- De timing van een gerechtelijke bemiddeling wordt verruimd. De wet bepaalde dat een rechter enkel een gerechtelijke bemiddeling kon bevelen in de beginfase van een gerechtelijke procedure, namelijk op de inleidingszitting of ten laatste een maand na de neerlegging van de eerste conclusie van de verweerder. Deze mogelijkheid is nu uitgebreid tot élk stadium van de procedure (artikel 1734 Ger.W.). De enige voorwaarde is dat de eindbeslissing van de rechter wel nog binnen een redelijke termijn mogelijk moet zijn, zoals vereist door artikel 6 EVRM.

Het kan zijn dat de hoge succescijfers van een akkoord na een opgelegde rechterlijke bemiddeling de wetgever hier geïnspireerd heeft.

Deze vorm van opgelegde bemiddeling is niet zo gekend in het buitenland. De bemiddeling is immers principieel vrijwillig, en dus bevreemdt het sommigen dat de rechter dit kan opleggen. Doch zijn er nog voorbeelden van een ‘verplichte’ bemiddeling, bijvoorbeeld wetgeving die eerst bemiddeling oplegt.

Ook een contractuele bemiddelingsclausule is een vorm van ‘verplichte’ bemiddeling. Een hele tijd na het ondertekenen van het contract kan het zijn dat partijen helemaal niet meer willen bemiddelen. Door de bemiddelingsclausule zullen ze er toe verplicht zijn, tenzij ze er beiden samen aan verzaken.

SCHOUPS

De wetwijziging is op 28 mei 2024 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De hierboven beschreven veranderingen zijn in werking getreden op 7 juni 2024, de 10de dag na publicatie.

Als u verder nog vragen heeft over de Federale bemiddelingscommissie, de Bijzondere Commissie Bouw of over bemiddeling in het algemeen, kan u steeds contact opnemen met [Marco Schoups](#), [Jef Feyaerts](#), [Eline Vorlat](#) of een andere collega van het [team bemiddeling](#).